

Genç Futbolcuların Sakatlanma Kaygılarının Oynadıkları Mevki ve Takım Statüsü (Amatör-Profesyonel) Bakımından İncelenmesi

Abdullah ÇETİNDİR¹, Hamit CİHAN¹

Özet

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi: 19.12.2018
Kabul Tarihi: 11.05.2019
Online Yayın Tarihi:
11.05.2019

Bu çalışmanın amacı Genç Futbolcuların Sakatlanma kaygılarının oynadıkları mevki ve takım statüsü (Amatör-Profesyonel) bakımından incelenmesidir. Araştırma grubunu toplam 120 futbolcu (Profesyonel=42, Amatör=78) oluşturmaktadır. Profesyonel sporcular Türkiye Spor Toto Süper Ligi (2), 1. Lig (5) ve TFF 3. Liginde (35) mücadele eden takım sporcuları ve Amatör sporcular ise 1. amatör ligi (64) ve U21 liginde (14) mücadele eden takım sporcularıdır. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Cassidy tarafından geliştirilen Spor Sakatlıkları Kaygı Envanteri (SIAS) kullanılmıştır. Toplanan anket verilerinden geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olanları, SPSS paket programında değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri analizi için Bağımsız t Testi ve Tek Yönlü ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, sporcuların sakatlık kaygısının takım statüsüne göre anlamlı farklılık bulgulanmıştır $t(118)= 2.34, p<0.05$. Diğer demografik değişkenlere (Oynanılan mevki, Ekstra kuvvet antrenmanı yapma durumu, doğum yılı) bakıldığında, sporcuların sakatlık kaygısı puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı bulunmuştur $t(118)= 0,56, p>0.05$. Çalışmada elde edilen sonuçlarda Amatör oyuncuların sakatlık kaygı düzeylerinde takım statüsüne göre anlamlı farklılık bulgulanmıştır $t(118)= 2.34, p<0.05$.

Anahtar Kelimeler

Sakatlık, Kaygı, Futbol,

Examination of Young Footballers Injury Anxieties According to Their Team Status (Amateur-Professional) and Positions

Abstract

Article Info

Received: 19.12.2018
Accepted: 11.05.2019
Online Published:
11.05.2019

The Purpose of study is examination of young footballer's injury anxieties according to their team status (Amateur-Professional) and positions. The study has included 120 footballers (Professional=42, Amateur=78). Professional athlete who is performing at Turkey Super League (2), 1st division (5), TFF 3rd (35) and Amateur athlete who is performing at 1st amateur league (64) and U21 league (14). We have used individual information form that improved by ourselves and Sports Injury Anxieties inventory (SIAS) which was developed by Cassidy. The collected survey data that valid and acceptable has been transferred at computer environment to be considered and coded by Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). Independent t test and one-way ANOVA techniques were used for data analysis. The outcome of study shows that the injury anxieties of footballers depends on their team status $t(118)= 2.34, p<0.05$. Other factors are such as playing position, individual fitness training, date of birth and these factors are not make big difference on their anxieties $t(118)= 0,56, p>0.05$. There is a meaningful difference in Amateur footballers of injury anxieties according to team status.

Keywords

Injury, Anxieties,
Football

Trabzon Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Trabzon/Türkiye
Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Trabzon/Türkiye

Giriş

Günümüz çağında spor kendi bünyesinde oldukça çeşitli branşları barındırmaktadır ve ayrıca bu branşlar arasında Futbol en popülerleri olarak dünyada kabul görmektedir (Wong ve Hong, 2005). Spor sadece profesyonel olarak değil, aynı zamanda amatör olarak da yaygın bir biçimde işleyişini devam ettiren elzem bir uğraşıdır (Uğur vd., 1999).

Bu elzem uğraşı sağlıklı bir yaşamın yapı taşı olarak kabul gördüğü günümüzde, kabul gören bir başka gerçek de spor sakatlıkları ve yaralanmalarıdır (Uğur vd., 1999). Spor aktivitelerinin toplumun geniş kitlelerine yayılması ve katılım oranlarının yükselmesiyle spor sakatlıklarında da önemli bir artış görülmektedir. Bu önemli artış sosyal güvenlik sistemleri üzerinde de yüksek maliyet artışına neden olmaktadır (Binnet ve Armangil, 2015). Ayrıca genç sporcuların okul hayatı ile birlikte spor kariyerlerini de birlikte sürdürme uğraşları (Alemdağ vd., 2018) sakatlık kaynaklı olarak eğitim hayatlarını da olumsuz etkileyebilmektedir.

Spor sakatlıkları, çok önemli bir yaşam olayı olup, oldukça sık rastlanan ve istenmeyen bir durumdur (Williams ve Andersen, 2007). Konu ile ilgili olarak yapılan çalışmaların istatistikleri göstermektedir ki tüm sakatlıklar arasında spor sakatlıkları %10-15 oranıyla önemli bir yer tutmaktadır (Atik vd., 1986). Bu istatistiksel verilere ek olarak Futbol, spor sakatlığının görüldüğü ve sakatlanma riskinin en yüksek olduğu spor branşlarından bir tanesidir (Hawhins ve Fuller, 1999).

Spor sakatlıkları bireyin genellikle sportif aktiviteler sırasında geçici (bazen kalıcı) bir fiziksel yetersizlik yaşaması ve bazı motor fonksiyonlarının kısıtlanması ile sonuçlanan bir travma anlamına gelmektedir (Türkeri Bozkurt, 2015). Bu travmalar fiziksel olabileceği gibi psikolojik fonksiyonlarda da olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Özellikle yarışma kaygısının yaralanma vakalarının meydana gelmesinde önemli rol oynamaktadır (Junge, 2010). Kaygı, uyarılmışlık ve stresle eş anlamlı düşünülen ve sıklıkla bu şekilde kullanılan bir kavramdır. Richard H. Cox'a (1998:130) göre kaygı "artmış fizyolojik uyarılmışlık ve subjektif bir endişedir". Buda artan günümüz rekabet ortamında spor ve fiziksel aktivite ortamında ciddi bir sorun haline gelmektedir (Özder, 2010).

Spor sakatlıkları uzun yıllardan beri yaşanan bir durum olmasına rağmen, sporcunun hem fizyolojik hem de psikolojik sağlığına olan etkilerinin anlaşılması ve sporcunun zihinsel iyi oluşuna verilen önemin artmayla birlikte dikkat çeken bir araştırma konusu haline gelmiştir. Buradan hareketle bu araştırmanın konusu genç futbolcuların sakatlanma kaygılarının oynadıkları mevki ve takım statüsü (amatör-profesyonel) bakımından incelenmesidir.

Materyal ve Yöntem

Genç futbolcular örnekleminde gerçekleştirilen ve sakatlanma kaygılarının oynadıkları mevki ve takım statüsü (Amatör-Profesyonel) bakımından incelenmesini konu alan bu araştırma, betimsel bir nitelikte olup tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir. Veri toplama süreci Kulüplerden gerekli izinlerin alınması sonrasında 2018-2019 sezonu ağustos ayı sezon öncesi hazırlık süresince tamamlanmıştır.

Profesyonel sporcular Türkiye Spor Toto Süper Ligi (2), 1.Lig (5) ve TFF 3.Liginde (35) mücadele eden takım sporcuları ve Amatör sporcular ise 1. amatör ligi (64) ve U21 liginde (14) mücadele eden takım sporcularıdır.

Çalışmada veri toplama aracı Camille McLain Cassidy (2006) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Özder, (2010) tarafından uyarlanan "Spor Sakatlıkları Değerlendirme Cetveli" (SIAS) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu kullanılmıştır. SIAS'ta her soru, sporcunun yaralanma olgusundan uzaklaşıp konudan kopmaması için "ben sakatlandığım zaman" girişiyle başlamaktadır.

Değerlendirme notları, 20 maddeden oluşan 5 li Likert ölçeği kullanılarak “kesinlikle kabul etmiyorum (1)” ile “kesinlikle kabul ediyorum (5)” şeklinde verilmektedir. Ölçek kapsamında bir toplam yaralanma endişesi notu ve bunun yanı sıra her etken için ayrı bir puanlandırma yer almaktadır (Cassidy,2006). Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik kat sayıları $\alpha = .93$ ’lük genel bir ölçek güvenilirlik düzeyi esas alınmaktadır. .70 veya daha yüksek bir alfa değeri, ölçeğin güvenilirliği açısından kabul edilebilir bir kıstas olarak kabul edilmektedir. Ölçekten alınan yüksek puan sakatlık kaygı düzeyinin yüksek olduğunu, düşük puan ise sakatlık kaygı düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir.

Gönüllülük esasına göre katılımın sağlandığı çalışmada katılımcıların değerleri uygun bir şekilde sayısal ifadelere dönüştürüldükten sonra SPSS istatistik programının 23 sürümü ile analizler gerçekleştirilmiştir. Verilerin normallik varsayımları çarpıklık ve basıklık değerleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1. Araştırmanın örneklem gurubunu oluşturan 120 sporcunun demografik bilgilerine ilişkin veriler.

Değişken		n	Ort	Ss	Çarpıklık	Basıklık	Min	Mak
Takım	Amatör	78	50,24	16,94	0,33	-,50	21,00	98,00
	Profesyonel	42	43,16	13,35	0,56	0,45	22,00	83,00
Mevki	Hücum	66	48,96	16,97	0,26	-,97	22,00	84,00
	Savunma	54	46,29	14,95	0,81	1,45	21,00	98,00
Kuvvet Çalışması	Evet	67	47,02	16,80	0,80	0,42	21,00	98,00
	Hayır	53	48,69	15,23	-,01	-1,16	22,00	77,00
Doğum Tarihi	1997	26	48,57	15,46	-,32	-,95	22,00	73,00
	1998	47	49,57	0,62	0,62	-,20	21,00	98,00
	1999	47	45,51	14,19	0,51	-,43	24,00	77,00

Bulgular

Tablo 2. Takım Düzeyine (Amatör-Profesyonel) Göre Sakatlık Kaygısı Ölçeğinden Alınan Puanların Analizi

Takım Düzeyi	N	Ort.	Sd	t	p	
SKÖ	Amatör	78	50,24	118	2.34	0.021
	Profesyonel	42	43,16			

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların Takım düzeyi değişkenine göre yapılan t-testi sonuçları Tablo 2’de görülmektedir. Test sonuçları Amatör sporcuların ($\bar{x}=50,24 \pm 16,94$) Profesyonel sporculara ($\bar{x}=43,16 \pm 13,35$) oranla sakatlık kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların anlamlı olarak daha yüksek olduğunu göstermektedir $t(118)= 2.34, p<0.05$.

Tablo 3. Futbolcuların Oynadıkları Mevkilere Göre Sakatlık Kaygısı Ölçeğinden Alınan Puanların Analizi

Mevki	N	Ort.	Sd	t	p	
SKÖ	Savunma	54	46,29	118	-,90	0.36
	Hücum	66	48,96			

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların oynadıkları Mevki değişkenine göre yapılan t-testi sonuçları Tablo 3’de görülmektedir. Test sonuçları Savunma oyuncularını ($\bar{x}=46,29 \pm 14,95$) ve Hücum oyuncularını ($\bar{x}=48,96 \pm 16,97$) Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir $t(118)= 0,90, p>0.05$.

Tablo 4. Futbolcuların Antrenman harici kuvvet antrenmanı yapma durumuna göre sakatlık kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların analizi

Antrenman Harici Kuvvet Antrenmanı Yapma	N	Ort.	Sd	t	p
SKÖ	67	47,02	118	-,56	0.57
Hayır	53	48,69			

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların Antrenman harici kuvvet antrenmanı yapma değişkenine göre yapılan t-testi sonuçları Tablo 4’de görülmektedir. Test sonuçları Evet diyen sporcular ($\bar{x}=47,02\pm 16,90$) ve Hayır diyen sporcuların ($\bar{x}=48,69\pm 15,23$) Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir $t(118)= 0,56, p>0.05$.

Tablo 5. Doğum Yılına Göre Sakatlık Kaygı Ölçeğinden Alınan Puanların Anova Sonuçları

Doğum Yılı	N	Ort.	Ss	F	P
SKÖ	26	48,57	15,46	0,78	0,45
1998	47	49,57	18,13		
1999	47	45,51	14,19		

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların doğum yılı değişkenine göre yapılan Anova sonuçları Tablo 5’de görülmektedir. Test sonuçlarına göre futbolcuların ölçekten almış oldukları puanların yaşa göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı belirlenmiştir [$F(2,117)=0.78; p>0.05$].

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma sonucunda ulaşılan ilk bulguya göre sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların takım düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur ($t=2.34, sd=118, p<0.05$). Bu bağlamda literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında Ertoğan (2004)’de hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde değindiği konulara göre; Kaygının ortaya çıkmasında stres oluşturucu uyarıcının nasıl algılandığının önemli olduğunu, stres oluşturucunun tehlikeli yada tehdit edici olarak algılandığında heyecansal tepkiye bağlı olarak kaygının ortaya çıkabileceğini belirtmişlerdir (Martens vd., 1990). Bu noktada herhangi bir uyarıcının tehdit edici olarak algılandığında gerçekten olmuş gibi kişide kaygı tepkisine neden olacağı vurgulanmaktadır. Yapılan başka bir çalışmaya bakıldığında Petrie (1993)’de sakatlık riskinin artışı ile yüksek sürekli kaygı arasında ilişki olduğunu bulgulamıştır.

Ayrıca Cox (1998)’de başlangıç seviyesindeki sporcular için uyarılmanın düşük seviyede olması birey için fayda sağlayacaktır daha ileri beceri seviyesinde uyarılma seviyesini de değiştirecektir ve performansın başarılı olmasını sağlayacaktır bu durumda sporcunun kendine olan güvenini arttırdığını belirtmiştir. Bu kapsamda bizim çalışmamızın bulguları ile çelişki göstermektedir ki bu konu derinlemesine incelenmesi gerektiği önerilmektedir. Ayrıca sakatlık kaygısı Cinsiyete, Yaşa ve branştan branşa göre de farklılık gösterebileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu konuda yürütülen çalışmalar daha çok durumluk ve sürekli kaygı ile yapıldığından sakatlık kaygısı konusundaki bilgilerin genellenebilirliği adına daha derinlemesine araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Yapılan bu çalışmalarda incelediğimizde çalışmamızın bulgularını destekler nitelikte olduğunu yani Amatör olarak futbol oynayan bireylerin sakatlık kaygılarının Profesyonellere göre daha yüksek olduğunu destekler niteliktedir.

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanları Tablo 3’de incelediğimizde oynadıkları mevki değişkenine göre almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olmadığını görmekteyiz. Bu anlamda Yıldız, Demirkan, Y. Yıldırım, İ. Yıldırım ve Ocak (2010)’da yapmış oldukları çalışmada futbolcuların oynadıkları mevki ve sakatlanma durumuna oluşturulan grupların istatistiki olarak değerlendirilmesinde anlamlı bir farklılık tespit edememişlerdir.

Sporcuların Sakatlık Kaygısı ölçeğinden almış oldukları puanların Antrenman harici kuvvet antrenmanı yapma değişkeni açısından incelediğimizde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Bu anlamda literatür incelendiğinde sakatlık kaygısının kuvvet antrenmanı değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bir bilgiye rastlanılmamıştır. Bu bakımdan çalışma sonuçlarının genellenebilirliği için daha büyük örneklem gruplarıyla ve farklı değişkenler ile yeniden test edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Sporcuların doğum yılı değişkenini (Tablo 5) sakatlık kaygısı açısından incelediğimizde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu konuyu ele alan çalışmalar yaşın sakatlık kaygısı ile ilişki incelenmiş olmasına rağmen herhangi bir risk faktörü bulunmamıştır (Egermann vd., 2003).

Kaynaklar

- Alemdağ, C., Alemağ, S., Özkara, A.B. (2018), The Analysis of Sports High-School Students’ Learning Styles in Terms of Overall Academic Success, *Eğitim ve Bilim-Education and Science*, 43(195), 269-278.
- Atik, Ş., Ayas, İ., Güzeliş, A. (1986), Spor yaralanmaları ve menisküs lezyonları, *Spor Hekimliği Dergisi*, 21(3), 97-99.
- Binnet, M. s., Armangil, M. (2015), Spor Yaralanmalarında Kavramlar, *Türkiye Klinikleri J orthop ve Traumatol-Special Topics*, 3(1), 1-4.
- Cox, Richard H. (1998), *Sport psychology, concepts and applications* (4th ed). WCB/McGraw-Hill, Boston, Mass.
- Cassidy, C.M. (2006) Development of a measure of sport injury anxiety: The sport injury appraisal scale. Unpublished doctoral dissertation. Knoxville: University of Tennessee.
- Egermann, M., Brocai, D., Lill, C. A., Schmitt, H. (2003), et al. Analysis of injuries in long distance triathletes. *International Journal of Sports Medicine*; 24: 271-276.
- Ertoğan, C. (2017), Sakatlık Geçirmiş Sporcuların Stresle Başa Çıkabilme, Öz Yeterlik İnancı ve Sportif Kendine Güven Durumlarının Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Hawkins, R. D., Fuller, C. W. (1999), A prospective epidemiological study of injuries in four English professional football clubs, *Br J Sports Med*, 33, 196–203.
- Junge, A. (2010), The influence of psychological factors on sport injuries. *American Journal of Sport Medicine*, 28, 10.
- Martens, R., Vealey, R.S. and Burton, D. (1990). *Competitive Anxiety in Sport*. Human Kinetics Books, Champaign, Illinois.

- Mağaracı, İ. (2017), Spor Sakatlığı Yaşayan ve Yaşamayan Aktif Futbolcularda Hedef Yönelimleri, Motivasyonel İklim ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Özder, R. (2010), Dünya Askeri Pentatlon Şampiyonasına Katılan Erkek Sporcuların Yaşadıkları Sakatlıklar ve Sakatlığa Bağlı Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Petrie, T.A. (1992). Psychosocial antecedent of athletic injury. The effects of life stress and social support on female collegiate effects of life stress and social support on female collegiate gymnasts. Behavioral medicine, 18, 127-138.
- Türkeri Bozkurt, H. (2015), Spor Sakatlıkları ve Psikolojisi, Şahin, M., Koruç, M, Spor ve Egzersiz Psikolojisinin Temelleri (457-458) Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uğur, M., Can, S., Şenel, K. (1999), Çeşitli spor branşlarında kas gücü ve el tercihinin sakatlanma üzerindeki etkisi, Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 1-4.
- Yıldız, M., Demirkan, A.Ç., Yıldırım, Y., Yıldırım, İ., Ocak, Y. (2010), Afyonkarahisar İli Amatör Futbol Takımlarında Oynayan Sporcularda Görülen Sakatlanma Sıklıkları ve Nedenlerinin Araştırılması, International Journal of Science and Research (IJSR), Volume 2 No 2.
- Wong, P., Hong, Y. (2005), Soccer injury in the lower extremities, Br J Sports Med. 39, 473–482.
- Williams, J. M., Andersen, M. B. (2007), Psychosocial antecedents of sport injury and interventions for risk reduction. In G. Tennebaum and R.C. Eklund (Eds.), Handbook of sport psychology (3rd ed., pp. 279-403). Hoboken, NJ: Wiley.

Makale Alıntısı

Çetindemir, A., Cihan, H. (2019). Genç Futbolcuların Sakatlanma Kaygılarının Oynadıkları Mevki ve Takım Statüsü (Amatör-Profesyonel) Bakımından İncelenmesi [Examination of Young Footballers Injury Anxieties According to Their Team Status (Amateur-Professional) and Positions], *Spor Eğitim Dergisi*, 3 (2), 52-57.

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.